

УДК 81.11

TRASH-TALKING ЯК ЕЛЕМЕНТ СПОРТИВНОГО ДИСКУРСУ: ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ

Стрельнік Аліна

студентка 6 курсу Факультету романо-германської філології Київський Столичний

Університет імені Бориса Грінченка

adstrelnik.frgf23m@kubg.edu.ua

TRASH-TALKING AS AN ELEMENT OF SPORTS DISCOURSE: GENDER ASPECTS

Strelnik Alina

6th year student of the Faculty of Romance and Germanic Philology Borys Grinchenko Kyiv

Metropolitan University

adstrelnik.frgf23m@kubg.edu.ua

Статтю присвячено явищу trash-talking як складової спортивного дискурсу та проаналізовано його залежність від гендерних факторів. Розглянуто, як чоловіки й жінки використовують вербальні провокації в спорті та як суспільство реагує на ці прояви. Дослідження ґрунтується на аналізі наукових праць, а також прикладів із професійного спорту, зокрема футболу, баскетболу та тенісу. Окремо розглянуто випадки, коли використання trash-talking у жіночому спорті спричиняло публічні дискусії, а також проаналізовано мовні стратегії чоловіків і жінок у спортивному середовищі, що демонструють відмінності у комунікативних тактиках. Перспективою дослідження є аналіз впливу культурних відмінностей на сприйняття та використання trash-talking у різних країнах, обговорення змін у ставленні до вербальної агресії в жіночому спорті у зв'язку з еволюцією суспільних уявлень про гендерні ролі, а також вивчення впливу медіа на формування образу спортсменів і спортсменок, які використовують trash-talking, та їх подальшу кар'єру.

Ключові слова: trash-talking, вербальна агресія, гендер, гендерні стереотипи, комунікація, соціокультурні норми, спортивний дискурс.

The article is devoted to trash-talking as a component of sports discourse and analyzes its dependence on gender factors. It explores how men and women use verbal provocations in sports and how society responds to these manifestations. The study is based on analysis of academic research as well as real-life examples from professional sports, particularly football, basketball, and tennis. Special attention is given to cases where the use of trash-talking in women's sports has sparked public debate. The study also analyzes the linguistic strategies employed by male and female athletes, highlighting differences in their communicative tactics. Future research directions include analyzing the impact of cultural differences on the perception and use of trash-talking in various countries, investigating changes in attitudes

towards verbal aggression in women's sports as societal views on gender roles evolve, and examining the influence of media in shaping the public image of athletes who engage in trash-talking and its impact on their careers.

Keywords: *trash-talking, verbal aggression, gender, gender stereotypes, communication, sociocultural norms, sports discourse.*

Вступ. Trash-talking як явище спортивного дискурсу функціонує у змагальному середовищі, де комунікативні наміри мовців спрямовані на суперника з метою психологічного впливу. Однак, trash-talking є не лише засобом психологічного тиску, а й важливим компонентом змагальної стратегії. Спортивне середовище надає унікальний спосіб зрозуміти, як суспільство створює соціальні тіла чоловіків і жінок, які беруть участь у змаганнях, як ми присвоюємо цим тілам маскулінність і фемінінність, і як гендерні особливості впливають на використання вербальних і невербальних провокацій. З еволюцією гендерних ролей у світі стало помітно, що сучасних жінок-спортсменок сприймають не тільки як жіночу, але й як більш емоційну та фізично розвинену особистість, але їм часто доводиться стикатися з негативною реакцією суспільства на їхнє використання trash-talking через гендерні стереотипи.

Постановка проблеми. У дослідження представлено, як гендерні стереотипи формують спортивний дискурс та впливають на використання trash-talking серед чоловіків і жінок. Спортивна культура зазвичай асоціюється з маскулініними якостями, такими як агресивність та домінування, що проявляється у способах вербальної провокації. Проте, чи є відмінності у використанні треш-току між чоловіками та жінками, і як суспільство реагує на ці відмінності, залишається недостатньо дослідженим аспектом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Trash-talking (треш-ток/треш-толкінг), або словесні провокації, є широко вживаним і прийнятним у спорті. Він поширений в у кіберспорті, групових видах спорту, серед вболівальників і вважається невід'ємною частиною спортивної культури. Згідно з Джеремі Іпа, «треш-ток є поширеною формою некоректної конкуренції на робочому місці» (Yip, 2017), а Кевін Ніффін зазначає, що «в різних сферах треш-ток є частиною комунікації між суперниками» (Kniffin, 2014).

Використання треш-току залежить від багатьох факторів, таких як вік, стать, походження та безпосередньо поведінки людини, проте причини його використання зазвичай схожі. По-перше, стать є одним із найбільш впливових факторів у треш-токінгу. Чоловіки починають використовувати треш-ток у молодшому віці, ніж жінки, і повідомляють про більшу частоту як його використання, так і того, що вони самі стають його мішенню (Granito, 2018).

Це підтверджується підтверджено в у дослідженні Ділана Паласіо, де було виявлено, що «чоловіки використовують треш-ток значно частіше, ніж жінки» (Palacio, 2017).

Спорт є сферою, де формуються, інституціоналізуються та закріплюються гендерні відмінності через регулювальні механізми (Woodward, 2009). Загалом спорт сприймається як чоловічий домен (Messner, 2011). У патріархальних суспільствах жінки перебувають під владою чоловіків, а представники обох статей вбудовані у свої відповідні гендерні ідентичності: гегемону або підлеглу (Ren, 2020; Rowe, 1998). Це проявляється у спортивній сфері, де спорт асоціюється з владою та мужністю (Zhuang, 2021; Solmon, 2014; Pringle, 2005). Чоловіки домінують у цій галузі, тоді як жінки, яких очікують бачити ніжними й поступливими, стикаються з незручними ситуаціями та стигматизацією під час занять спортом (Burrow, 2018). З часом чоловіки й жінки поступово приймають суспільні норми та внутрішньо засвоюють поведінкові моделі, які «відповідають» їхньому гендеру. Через це спорт стали поділяти на «чоловічий» та «жіночий». Види спорту, що вимагають сили й потужності, такі як футбол і баскетбол, розглядаються як прояви маскулінності, тоді як естетичні види спорту, наприклад танці, фемінізуються (Chalabaev et al., 2013; Colley et al., 2005).

Більшість попередніх досліджень про гендерні стереотипи в у спорті проводилися у відкритій формі, що виявило нерівність у сприйнятті гендерно закріплених видів спорту. Ці стереотипи більше впливають на американських чоловіків, ніж на жінок (Hardin i Greer, 2009), а шведські чоловіки розглядають «чоловічі» види спорту як більш маскулінні (Koivula, 1995). Довгострокове дослідження Boich et al. (2014) показало, що гендерні стереотипи у спорті сильніше проявляються у хлопчиків, тоді як у дівчат ці стереотипи посилюються з віком.

Також існують приховані дослідження гендерних стереотипів у спорті з ~~точки зору~~ погляду представників відповідної статі. У Швейцарії чоловіки, які більше підтримують традиційну маскулінність, виявляють більшу ворожість до чоловіків, які не відповідають цим стандартам, особливо до фемінізованих чоловіків, звідти й більше вербального та невербального треш-толкінгу (Iacoviello et al., 2021). Plaza et al. (2017) виявили, що спорт є гендерно зумовленим як у явному, так і в неявному вигляді, що може впливати на індивідуальну участь. Крім того, жінки схильні менш критично оцінювати «нейтральні» види спорту, ніж чоловіки, що свідчить про їхню більшу толерантність у сприйнятті учасників спортивних змагань.

Метою статті є дослідити вплив гендерних стереотипів на використання треш-току в спорті, зокрема у таких видах спорту, як баскетбол, футбол і теніс. Окрім цього, проаналізовано, як різні гендери використовують різні мовні стратегії для досягнення психологічної переваги, і як ці стратегії сприймаються суспільством, зокрема в контексті жіночого спорту.

Результати досліджень. Гендер відіграє важливу роль у спортивному дискурсі, визначаючи мовні засоби, що використовуються для опису змагань, спортсменів і спортивних подій. Гендерна специфіка trash-talking впливає не лише на сам спосіб провокації, а й на реакцію з боку суперників, тренерів, суддів і глядачів. В англійській мові чоловічий і жіночий спортивний дискурс відрізняється як лексично, так і стилістично, що відображає соціокультурні уявлення про роль статей у спорті.

Жінки, які використовують trash-talking, можуть піддаватися більшій критиці через гендерні стереотипи про "належну" поведінку з боку суспільства. Це часто призводить до того, що спортсменки змушені або відмовлятися від агресивних висловлювань, або бути готовими до суспільного осуду. Чоловіки-спортсмени, навпаки, отримують більше схвалення за використання trash-talking як частини змагальної стратегії. Наприклад, у боксі Майк Тайсон і Конор Макгрегор славляться своїми провокативними висловлюваннями, що додає їм популярності. У жіночому боксі подібна поведінка сприймається інакше, і такі коментарі викликають суперечливу реакцію в медіа (McGannon & Schinke, 2013).

Фраза "A girl hits harder than you!" є яскравим прикладом агресивного та домінантного trash-talking, яке характерне для чоловічого стилю комунікації в спорті. У цьому контексті, висловлення використовують як провокацію або виклик, що ставить під сумнів силу та здатність суперника. Аргументуючи наведений приклад, можна зазначити, що така фраза відображає традиційні чоловічі стереотипи щодо фізичної сили та конкурентоспроможності, оскільки чоловіки часто орієнтуються на прямі атаки та спроби принизити суперника через його фізичні характеристики або здібності. На противагу цьому, жінки частіше використовують більш тонкі форми висловлювань, які можуть бути завуальованими, іронічними або гумористичними. Тож фраза "A girl hits harder than you!" не лише порушує гендерні стереотипи, а й вносить елемент підкресленої агресії, який зазвичай приписують чоловікам (Kian et al., 2011). Крім того, суспільні очікування щодо поведінки жінок у спорті можуть обмежувати їх у використанні прямих провокацій (Messner, 2002).

Наприклад, в американському футболі та баскетболі чоловіки відкрито використовують trash-talking як елемент гри. Леброн Джеймс, Кевін Гарнетт і Кобі Браянт, чемпіони NBA, відомі своїми словесними провокаціями, які не лише деморалізують суперника, але й надихають команду. У жіночому спорті подібна практика трапляється рідше, оскільки суспільні очікування щодо "правильного" стилю гри для жінок зазвичай обмежують агресивну комунікацію.

Під час фіналу US Open 2018 року Серена Вільямс емоційно відреагувала на рішення судді Карлоса Рамоса, що викликало обговорення щодо подвійних стандартів у ставленні до жінок та чоловіків у спорті. Чоловіки-спортсмени, такі як Джон Макінрой, гравець в теніс,

неодноразово використовували ще більш агресивні висловлювання на корті, однак суспільна реакція на них була менш осудливою (Kane, 2019).

Крім того, дослідження засвідчують, що чоловіки частіше використовують прямі образи та домінуючі стратегії (Crawford, 2004), тоді як жінки можуть вдаватися до тонших форм маніпуляції, наприклад, саркастичних коментарів або непрямой критики. У тенісі, наприклад, Еліна Світоліна неодноразово використовувала емоційні коментарі та погляди для демонстрації психологічної переваги над суперницями.

Гендерні стереотипи також впливають на те, як публіка та медіа сприймають trash-talking. У чоловічих лігах таке поведіння зазвичай сприймається як природна складова гри, тоді як жінки-спортсменки можуть отримувати негативну реакцію навіть за порівняно м'які коментарі (Fink, 2015). Наприклад, у жіночому футболі Меган Рапіноу, відома своїми сміливими заявами, проте її коментарі часто стають предметом обговорень у медіа, тоді як аналогічні висловлення у чоловічому футболі сприймаються як норма.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, здійснений аналіз дає змогу дійти висновку, що trash-talking є не лише елементом спортивної комунікації, а й відображенням глибших соціокультурних процесів, зокрема гендерних стереотипів. Гендер впливає на характер використання вербальних провокацій у спорті, визначаючи не тільки стиль комунікації, але й суспільне сприйняття такого мовлення. Чоловіки частіше використовують агресивні та прямі форми trash-talking, тоді як жінки обирають більш завуальовані або гумористичні стратегії. Водночас спортсменки стикаються з подвійними стандартами: ті ж самі висловлювання, що у чоловічому спорті сприймаються як частина змагальної культури, в жіночому спорті можуть зазнавати осуду.

На наш погляд, trash-talking у спорті також має зв'язок із ширшими питаннями гендерної соціалізації. Спортивне середовище, яке історично асоціюється з маскуліністю, створює нерівні умови для чоловіків і жінок щодо прийнятності агресивної поведінки та словесних провокацій. Жінки-спортсменки змушені балансувати між необхідністю підтримки змагального духу та ризиком соціального засудження. Ця ситуація свідчить про те, що спортивна комунікація залишається сферою, де гендерні норми і стереотипи відіграють визначальну роль.

Таким чином, дослідження trash-talking у спорті є важливим для розуміння не лише мовленнєвих стратегій, але й суспільних механізмів регулювання поведінки спортсменів залежно від гендерних норм. Подальші дослідження можуть сприяти зміні сприйняття цього явища та формуванню більш рівноправного ставлення до спортсменів незалежно від їхньої статі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Boiche, J., Plaza, D., Chalabaev, A., Guillet-Descas, E., & Sarrazin, P. (2014). Socialization of gender stereotypes in sport: A developmental perspective. *Psychology of Sport and Exercise, 15*(2), 120-128.
2. Burrow, S. (2018). Gender, sport, and the ethics of trash-talking. *Journal of the Philosophy of Sport, 45*(3), 334-347.
3. Chalabaev, A., Sarrazin, P., Fontayne, P., Boiche, J., & Clement-Guillotin, C. (2013). The influence of gender stereotypes on physical activity and sport participation: A review of the literature. *Psychology of Sport and Exercise, 14*(2), 136-144.
4. Colley, A., Berman, E., & Millingen, L. (2005). Age and gender differences in young people's perceptions of sport participants. *Journal of Applied Social Psychology, 35*(7), 1440-1454.
5. Crawford, G. (2004). Consuming sport: Fans, sport, and culture. Routledge.
6. Granito, V. (2018). The role of gender in the use and perception of trash-talking in competitive sports. *International Review for the Sociology of Sport, 53*(1), 24-38.
7. Hardin, M., & Greer, J. D. (2009). The influence of gender-role socialization, media use and sports participation on perceptions of gender-appropriate sports. *Journal of Sport Behavior, 32*(2), 207-226.
8. Iacoviello, V., Plaza, D., & Sarrazin, P. (2021). The impact of traditional masculinity norms on sports participation and behavior. *European Journal of Sport Science, 21*(4), 589-602.
9. Kane, M. J. (2019). Media coverage of women's sports: Still fighting for respect. *Communication & Sport, 7*(5), 563-580.
10. Kniffin, K. M. (2014). Trash-talking and workplace competition: The effects of verbal aggression on team dynamics. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 125*(3), 362-372.
11. Koivula, N. (1995). Ratings of gender appropriateness of sports participation: Effects of gender-based schematic processing. *Sex Roles, 33*(7-8), 543-557.
12. McGannon, K. R., & Schinke, R. J. (2013). "My first choice is to work with a female": Exploring experiences of female athletes and their coaching preferences. *International Journal of Sport Psychology, 44*(2), 178-195.
13. Messner, M. A. (2002). *Taking the field: Women, men, and sports*. University of Minnesota Press.
14. Messner, M. A. (2011). Gender ideologies, youth sports, and the production of soft essentialism. *Sociology of Sport Journal, 28*(2), 151-170.
15. Palacio, D. (2017). Gender differences in the use of trash-talk in competitive settings. *Journal of Language and Social Psychology, 36*(4), 362-375.
16. Plaza, D., Boiche, J., & Sarrazin, P. (2017). Gendered sport participation: Implicit and explicit influences. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 39*(3), 213-226.
17. Rowe, D. (1998). *Sport, culture, and the media: The unruly trinity*. Open University Press.
18. Solmon, M. (2014). Gender equity and sports participation: Cultural influences on female athletes. *Journal of Sport Psychology, 15*(4), 302-319.
19. Woodward, K. (2009). *Social science and the sporting body*. Routledge.
20. Yip, J. A. (2017). Trash-talk as a form of workplace competition. *Harvard Business Review, 95*(6), 140-142.